בְּמַלְכוּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּקְרָא בְּעַרְבֵי שי״ד, וְכֵן בִּיקֵ״א שֶׁהָיוּ נוֹתְנִין בְּסִפְרָד עַל כְּתָפֵיהֶם, (לד) פְּטוּרִים: **יב** [ס]מַלְבּוּשִׁים שֶׁמְּמַצְרַיִם הַנִּקְרָאִים גוּחַא״ש, וְכֵן מִינְטִינְ״י וְדוֹלַאמְנִי״ש וְקַאפְּטָאנִי״ש וְפִידִינְי״ש שֶׁבְּתוֹגַרְמָה, (לה) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַרְבַּע כְּנָפַיִם פְּטוּרִים. (הַגְּהָה: וְהוּא הַדִּין מַלְבּוּשִׁים שֶׁל גְּלִילוֹת בְּנֵי אַשְׁכְּנַז וּסְפָרַד, (לו) *הוֹאִיל וְאֵין כַּנְפֵיהֶם עֲשׂוּיִין שֶׁיִּהְיוּ (יג) [יג] שְׁנַיִם לְפָנֵיהֶם (לז) וּשְׁנַיִם לְאַחֲרֵיהֶם מְכֻנָּיִם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, פְּטוּרִים) (בית יוסף (ד״ה יש לומקק) לפי סברת מהרי״ק (שורש קמט)):

יא דִּינֵי חוּטֵי הַצִּיצִית. וּבוֹ ט״ו סְעִיפִים:

א (א) [א]הַחוּטִין צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ (ג) [א] (ב) טְווּיִין לִשְׁמָן, (הַגְּהָה: וְיֵשׁ מַחְמִירִין אֲפִלּוּ לְנַפְּצָן לִשְׁמָן (מרדכי (פ׳ תפקע) ואגור סימן כ״ג), וְהַמְנָהָג (ג) לְהָקֵל בַּנִּפּוּץ) (ד) *[ב]שֶׁיֹּאמַר (ה) בְּתְחִלַּת

א מנחות מ״ב (ע״ב) סָבָה (י״ז) [ט] (ע״א) כְּשְׁמוּאֵל קְרֵי״ף (והלכות קטנות יב:) וְהָרֹא״שׁ (שם סי׳ יד).

ב קְרִדְכִי הִלְכוֹת צִיצִית (תתקסט).

בְּאֵר הֵיטֵב

יב (יג) שְׁנַיִם לְפָנֵיהֶם. וְאֵיזֶה אֲנָשִׁים מְקַפְּלִין חֵלֶק א׳ מֵהַשְּׁלִית מֵאֹד עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה דַּק וְאֵינוֹ מְכֻסֶּה כְּלָל רַק הַצְּוָאר וְכִנָּתָן שֶׁיִּהְיוּ שְׁתֵּי צִיצִית לְאַחֲרֵיהֶם, אֵין זֶה מִן הַמֻּבְחָר, דְּאִם כֵּן אֵין כָּאן כִּסּוּי גּוּף אֶלָּא כִּסּוּי רֹאשׁ. וְיוֹתֵר טוֹב כְּמִנְהָג הַתּוֹגַרְמִים שֶׁהַיָּד מְפַסֶּקֶת בֵּחֲצִי הַשְּׁלִית, בְּאֹפֶן שֶׁמִּשְּׁנֵי הָעֲדָדִים יִהְיֶה אַחַת מֵהַצִּיצִית לְפָנָיו וְחֵלֶק לְאַחֲרָיו, ט״ז (סק״י). וּבְתְשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן צ״ב לֹא כָּתַב כֵּן, עַיֵּן שָׁם:

א (ג) טְווּיִין לִשְׁמָן. וְאִם טָוָן חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְגָדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו, עַיֵּן בְּסִימָן רְחַב הַשְּׁלִית), וְטַעֲמָא נְרְאֶה מְשׁוּם דְּאָז מִיד בְּשָׁעַת בְּרָכָה מַחְזִיר שְׁתֵּי צִיצִית לְפָנָיו, וְהַחֵשׁ שֶׁיִּהְיוּ נִגְרָרִים כּוּ׳ אֵינוֹ חֵשׁ, כֵּיוָן שֶׁאֵין נִגְרָרִים בְּקַבָּע רַק עַל יְדֵי מְצוָתוֹ שֶׁמַּחֲזִיר שְׁתֵּים כּוּ׳ נִגְרָרִים לְפָנָיו, וּמַלְבּוּשִׁים שֶׁלָּנוּ הֵם כָּל הָאַרְבַּע כְּנָפוֹת לְפָנָיו וְאִי אֶפְשָׁר לְהַלְבִּישָׁן בְּעִנְיָן אַחֵר, אֵין חַיָּבִין בְּצִיצִית. וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתַב הוֹאִיל וְאֵין כַּנְפֵיהֶם עֲשׂוּיִין וְכוּ׳. וּמַלְבּוּשׁ שֶׁקּוֹרִין רָא״ק, שֶׁמְּחַבֵּר לְמַעְלָה חֲתִיכַת בֶּגֶד מְרֻבַּעַת וּמַנִּח עַל כְּתֵפָיו מֵאֲחוֹרָיו שֶׁקּוֹרִין קָאלָנְע״ר, [א]פְּשׁוּט הוּא דְּפָטוּר, שֶׁהֲרֵי לְצַד מַעְלָה אֵין לוֹ כְּנָפוֹת רַק כְּנָפוֹת הַקָּאלָנְע״ר הַמֻּנָּחִין לוֹ קְצָת מֵאֲחוֹרָיו, וְאֵין זֶה קְרָנוֹת הוֹאִיל וְאֵין הַשְּׁנֵי קְרָנוֹת שֶׁמֵּאֲחוֹרָיו מְכֻנָּנוֹת נֶגֶד הַכְּנָפוֹת שֶׁלְּפָנָיו, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה. וְכָתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג), יַעַן שֶׁהֲלָכָה זוֹ רוֹפֶפֶת בִּידֵי הַגְּאוֹנִים וְלֹא מָצְאוּ טַעַם נָכוֹן [כִּי גַּם עַל טַעַם דְּרָכֵי מֹשֶׁה יֵשׁ לְפַקֵּפֵק הַרְבֵּה, כְּמוֹ שָׁכָתַב הַמְּגִדִּים (א״א ס״ק יג)], עַל כֵּן יֵרָא שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה קֶרַח אַחַת עֲגָלָה, כְּמוֹ שָׁכָתַב בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם הַזְּקֵנִים. וְכֵן דַּעַת הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּבְכָרְט בְּיָמֵינוּ בְּאוֹתָן הַבְּגָדִים שֶׁנֶּהֱגוּ מֵחָדָשׁ לַעֲשׂוֹתָן פְּתוּחִים מֵאַחֲרֵיהֶם [וְהוּא הַבֶּגֶד הַנִּקְרָא קַאפָּאטָ״ע], וּמְצוּי הוּא כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרָבּוּ פְּתוּחִין, וּלְפִי דִּבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה חַיָּב הוּא בְּצִיצִית, שֶׁהֲרֵי שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּאַחֲרָיו מְכֻנּוֹת כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּפָנָיו. עַל כֵּן הָרְוָצֶה לְפְטֹר עַצְמוֹ מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת שָׁם עַל כָּל פִּנִּים קֶרַח אַחַת מֵאוֹתָן אַרְבַּע כְּנָפוֹת עֲגָלָה וְתִפְטֹר מִן הַצִּיצִית, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ט׳, וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּעַגֵּל עוֹד שְׁתֵּי קְרָנוֹת כְּדֵי שֶׁתִּשָּׁאֵר רַק בַּת אַחַת שֶׁשָּׁה: (לז) **וּשְׁנַיִם לְאַחֲרֵיהֶם.** מִזֶּה הַלָּשׁוֹן (לט) נִמְשָׁךְ שֶׁגָּגָה לְאֵיזֶה אֲנָשִׁים שֶׁמְּקַפְּלִין חֵלֶק אֶחָד מֵהַשְּׁלִית מְאֹד עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה דַּק וְאֵין מְכֻסֶּה כְּלָל רַק הַצַּוָּאר, וְכִנָּתָן שֶׁיִּהְיֶה שְׁתֵּי צִיצִית לְאַחֲרֵיהֶם מַמָּשׁ עַל כְּתֵפֵיהֶם, וְאֵין זֶה מִן הַמֻּבְחָר, דְּאִם כֵּן אֵין כָּאן כִּסּוּי גּוּף אֶלָּא כִּסּוּי רֹאשׁ. וְיוֹתֵר טוֹב כְּמִנְהָג הַתּוֹגַרְמִים שֶׁהַיָּד מְפַסֶּקֶת בֵּחֲצִי הַשְּׁלִית, בְּאֹפֶן שֶׁמִּשְּׁנֵי הָעֲדָדִין יִהְיֶה אַחַת מֵהַצִּיצִית לְפָנָיו וְחֵלֶק לְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו, וְלָכֵן דַּי בְּהַפְסֵק הַיָּד:

א (א) **הַחוּטִין.** לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (עי׳ ציצית פ״ב ה״ז): הַמּוֹצֵא חוּטֵי צִיצִית בַּשּׁוּק אֲפִלּוּ פְּסוּקִים וּשְׁזוּרִים, פְּסוּלִים, דְּטָרַח אִינִישׁ לַעֲשׂוֹת חוּטֵי כְּעֵין צִיצִית, וְאִם כֵּן שָׁמָּא לֹא נַעֲשָׂה לְשֵׁם צִיצִית. [ג]וְהַמַּגִּיד מִשְׁנָה (שבת פי״ט הכ״ד) חוֹלֵק, וְגַם בְּכָסָף מִשְׁנֶה (ציצית שם) כָּתַב דְּהָרַמְבַּ״ם בְּתְשׁוּבָה (פאר הדור סי׳ כב) חָזַר בּוֹ אַחַר כָּךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּרָיו בְּסִימָן ש״א (סמ״ב) כָּתַב דְּהַדִּין הוּא עִם הָרַמְבַּ״ם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּרֹאשׁוֹנָה, עַיֵּן שָׁם: **(ב) טְווּיִין לִשְׁמָן.** וְהוּא (ג) דִּבֵּר תּוֹרָה, דִּכְתִיב (דברים כב יב) 'גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ' לְשֵׁם חוֹבָךְ: **(ג) לְהָקֵל בַּנִּפּוּץ.** דְּמַה דִּכְתִיב 'תַּעֲשֶׂה לָךְ' הַיְנוּ מִשְׁרָה וְאֵילָךְ, שֶׁאָז הִיא עִקַּר עֲשִׂיַּת הַגְּדִילִים. וְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה (דרישה סק״א) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל מִפְּרָאג שֶׁמְּסַכִּים [ד]דְּלִכְתְחִלָּה יֵשׁ לְהַחְמִיר לִנְפֹּץ לִשְׁמָהּ: **(ד) שֶׁיֹּאמַר.** בְּפֵרוּשׁ, (ג) לֹא בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא, וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד צָרִיךְ עִיּוּן אִי מַהֲנֵי מַחֲשָׁבָה. וְעַיֵּן בְּסִימָן ל״ב סְעִיפִים ח׳ וי״ט, וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שָׁם (סעיפים ח, יט): **(ה) בְּתְחִלַּת.** (ג) אֲפִלּוּ לְיוֹמָא אָחֳרָא,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יא (לד) **פְּטוּרִים.** אַף שֶׁהָיָה מַחְזִיק אוֹתָהּ הַחֲתִיכָה כְּאֻמָּה אוֹ אַמָּתַיִם וְיֵשׁ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן, אֲפִלּוּ הָכִי פְּטוּרִים. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה סודר): **יב** (לה) **אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם וְכוּ׳.** הַטַּעַם עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה יש לדקדק): (לו) **הוֹאִיל וְאֵין וְכוּ׳.** דְּהִנֵּה הַבַּיִת יוֹסֵף כָּתַב, יֵשׁ לְדַקְדֵּק בְּמַלְבּוּשִׁים שֶׁלָּנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שְׁתֵּי כְּנָפוֹת סָמוּךְ לְצַוָּאר וּשְׁתֵּי כְּנָפוֹת סָמוּךְ לָאָרֶץ, לָמָּה אֵין מַטִּילִין בָּהֶם צִיצִית, וְתֵרֵץ עַל זֶה כַּמָּה תֵּרוּצִים, וְדָחָה אוֹתָם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ו) וְאָמַר הוּא טַעַם לְהַמְנָהָג, דְּמַאֲחַר דְּמִצְוַת צִיצִית הוּא לְכַתְּחִלָּה שֶׁיְּחַזֵּיר שְׁתַּיִם לְפָנָיו וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרָיו, וּמַלְבּוּשִׁים שֶׁלָּנוּ הֵם כָּל הָאַרְבַּע כְּנָפוֹת לְפָנָיו וְאִי אֶפְשָׁר לְהַלְבִּישָׁן בְּעִנְיָן אַחֵר, אֵין חַיָּבִין בְּצִיצִית. וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתַב הוֹאִיל וְאֵין כַּנְפֵיהֶם עֲשׂוּיִין וְכוּ׳. וּמַלְבּוּשׁ שֶׁקּוֹרִין רָא״ק, שֶׁמְּחַבֵּר לְמַעְלָה חֲתִיכַת בֶּגֶד מְרֻבַּעַת וּמַנִּח עַל כְּתֵפָיו מֵאֲחוֹרָיו שֶׁקּוֹרִין קָאלָנְע״ר, [א]פְּשׁוּט הוּא דְּפָטוּר, שֶׁהֲרֵי לְצַד מַעְלָה אֵין לוֹ כְּנָפוֹת רַק כְּנָפוֹת הַקָּאלָנְע״ר הַמֻּנָּחִין לוֹ קְצָת מֵאֲחוֹרָיו, וְאֵין זֶה קְרָנוֹת הוֹאִיל וְאֵין הַשְּׁנֵי קְרָנוֹת שֶׁמֵּאֲחוֹרָיו מְכֻנָּנוֹת נֶגֶד הַכְּנָפוֹת שֶׁלְּפָנָיו, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה. וְכָתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג), יַעַן שֶׁהֲלָכָה זוֹ רוֹפֶפֶת בִּידֵי הַגְּאוֹנִים וְלֹא מָצְאוּ טַעַם נָכוֹן [כִּי גַּם עַל טַעַם דְּרָכֵי מֹשֶׁה יֵשׁ לְפַקֵּפֵק הַרְבֵּה, כְּמוֹ שָׁכָתַב הַמְּגִדִּים (א״א ס״ק יג)], עַל כֵּן יֵרָא שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה קֶרַח אַחַת עֲגָלָה, כְּמוֹ שָׁכָתַב בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם הַזְּקֵנִים. וְכֵן דַּעַת הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּבְכָרְט בְּיָמֵינוּ בְּאוֹתָן הַבְּגָדִים שֶׁנֶּהֱגוּ מֵחָדָשׁ לַעֲשׂוֹתָן פְּתוּחִים מֵאַחֲרֵיהֶם [וְהוּא הַבֶּגֶד הַנִּקְרָא קַאפָּאטָ״ע], וּמְצוּי הוּא כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרָבּוּ פְּתוּחִין, וּלְפִי דִּבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה חַיָּב הוּא בְּצִיצִית, שֶׁהֲרֵי שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּאַחֲרָיו מְכֻנּוֹת כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּפָנָיו. עַל כֵּן הָרְוָצֶה לְפְטֹר עַצְמוֹ מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת שָׁם עַל כָּל פִּנִּים קֶרַח אַחַת מֵאוֹתָן אַרְבַּע כְּנָפוֹת עֲגָלָה וְתִפְטֹר מִן הַצִּיצִית, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ט׳, וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּעַגֵּל עוֹד שְׁתֵּי קְרָנוֹת כְּדֵי שֶׁתִּשָּׁאֵר רַק בַּת אַחַת שֵׁשׁ, כִּי עַתָּה הִיא בַּת שֵׁשׁ. (לז) **וּשְׁנַיִם לְאַחֲרֵיהֶם.** מִזֶּה הַלָּשׁוֹן (לט) נִמְשָׁךְ שְׁגָגָה לְאֵיזֶה אֲנָשִׁים שֶׁמְּקַפְּלִין חֵלֶק אֶחָד מֵהַשְּׁלִית מְאֹד עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה דַּק וְאֵין מְכֻסֶּה כְּלָל רַק הַצַּוָּאר, וְכִנָּתָן שֶׁיִּהְיֶה שְׁתֵּי צִיצִית לְאַחֲרֵיהֶם מַמָּשׁ עַל כְּתֵפֵיהֶם, וְאֵין זֶה מִן הַמֻּבְחָר, דְּאִם כֵּן אֵין כָּאן כִּסּוּי גּוּף אֶלָּא כִּסּוּי רֹאשׁ. וְיוֹתֵר טוֹב כְּמִנְהָג הַתּוֹגַרְמִים שֶׁהַיָּד מְפַסֶּקֶת בֵּחֲצִי הַשְּׁלִית, בְּאֹפֶן שֶׁמִּשְּׁנֵי הָעֲדָדִין יִהְיֶה אַחַת מֵהַצִּיצִית לְפָנָיו וְחֵלֶק לְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו, וְלָכֵן דַּי בְּהַפְסֵק הַיָּד:

א (א) **הַחוּטִין.** לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (עי׳ ציצית פ״ב ה״ז): הַמּוֹצֵא חוּטֵי צִיצִית בַּשּׁוּק אֲפִלּוּ פְּסוּקִים וּשְׁזוּרִים, פְּסוּלִים, דְּטָרַח אִינִישׁ לַעֲשׂוֹת חוּטֵי כְּעֵין צִיצִית, וְאִם כֵּן שָׁמָּא לֹא נַעֲשָׂה לְשֵׁם צִיצִית. [ג]וְהַמַּגִּיד מִשְׁנָה (שבת פי״ט הכ״ד) חוֹלֵק, וְגַם בְּכָסָף מִשְׁנֶה (ציצית שם) כָּתַב דְּהָרַמְבַּ״ם בְּתְשׁוּבָה (פאר הדור סי׳ כב) חָזַר בּוֹ אַחַר כָּךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּרָיו בְּסִימָן ש״א (סמ״ב) כָּתַב דְּהַדִּין הוּא עִם הָרַמְבַּ״ם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּרֹאשׁוֹנָה, עַיֵּן שָׁם: **(ב) טְווּיִין לִשְׁמָן.** וְהוּא (ג) דִּבֵּר תּוֹרָה, דִּכְתִיב (דברים כב יב) 'גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ' לְשֵׁם חוֹבָךְ: **(ג) לְהָקֵל בַּנִּפּוּץ.** דְּמַה דִּכְתִיב 'תַּעֲשֶׂה לָךְ' הַיְנוּ מִשְׁרָה וְאֵילָךְ, שֶׁאָז הִיא עִקַּר עֲשִׂיַּת הַגְּדִילִים. וְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה (דרישה סק״א) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל מִפְּרָאג שֶׁמְּסַכִּים [ד]דְּלִכְתְחִלָּה יֵשׁ לְהַחְמִיר לִנְפֹּץ לִשְׁמָהּ: **(ד) שֶׁיֹּאמַר.** בְּפֵרוּשׁ, (ג) לֹא בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא, וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד צָרִיךְ עִיּוּן אִי מַהֲנֵי מַחֲשָׁבָה. וְעַיֵּן בְּסִימָן ל״ב סְעִיפִים ח׳ וי״ט, וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שָׁם (סעיפים ח, יט): **(ה) בְּתְחִלַּת.** (ג) אֲפִלּוּ לְיוֹמָא אָחֳרָא,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְקַמָּאי, וּכְדִבְרֵי הַפּוֹסְקִים הָנָּזֹה: **יב** [יג] **שְׁנַיִם לְפָנֵיהֶם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁבְּתְשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב לֹא כָּתַב כֵּן, נִרְאֶה שֶׁלֹּא רָאָה בְּגוּף הַתְּשׁוּבָה, רַק מַה שֶּׁהִתְפִּיק בְּלֻקָּט הַקֹּמַח (הל׳ ציצית ד״ה יחתר טוב) שֶׁכָּתַב, יוֹתֵר טוֹב לְהַחֲזִיר שְׁתֵּי צִיצִית לְאַחֲרָיו עַל יְדֵי שֶׁכּוֹרְכִין כּוּ׳. וְאִמְנָם נִרְאֶה שֶׁגַּם הוּא לֹא רָאָה בְּגוּף הַסֵּפֶר רַק בַּפַּתְחוֹת שָׁם, כִּי הוּא מַעְתִּיק כִּלְשׁוֹן הַפַּתְחוֹת מַמָּשׁ, וְהַכּוֹתֵב אוֹתוֹ שָׁגַג וְכָתַב שָׁמָּה שֶׁכָּתַב בְּהַתְחָלַת הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ נוֹהֲגִין כּוּ׳ שֶׁמַּתְחִילָה מְשִׂימִין כָּל הַצִּיצִית לְפָנָיו וְאַחַר כָּךְ כּוֹרְכִין הַצַּד הָאֶחָת שֶׁל הַשְּׁלִית כּוּ׳ וְאָז הוּא עֲדַיִן טָפֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִגְרָרִין עַל גַּבֵּי קַרְקַע, הוּא מִסְתַּבְּרוּתוֹ גַּם כֵּן. וְנִשְׁמַט מִנֶּגֶד עֵינָיו מַה שֶּׁכָּתַב, אֲבָל הַדְּרָךְ הַבָּא בְּשְׁאֵלָה עֲדַיִן טָפֵי (הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשּׁ״ז (סק״י) שֶׁמַּחֲלִיקִים בְּיָדָיִם אֶת

א [א] **טְווּיִין לִשְׁמָן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שָׁם בְּסִימָן ת״ס שֶׁדַּעַת הַשּׁ״ז שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהַקָּטָן אֵינוֹ בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, רַק שֶׁהוּא בֶּן דַּעַת לְהָבִין מַה שְּׁזֶה אוֹמֵר לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳. וּבְחָק יַעֲקֹב שָׁם (סק״ג) תּוֹפֵס עִקַּר כְּמַהֲרִי״ל (הל׳ עסק המצות) שֶׁיִּהְיֶה בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, וְהֵיכִי דְּקָטָן וְגָדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו לֹא מְהַנֵּי, וְזֶה דַּעַת הָרַשְׁבָּ״א (בתשובות ח״א סי׳ כז) שֶׁהַבֵּיא

בֵּאוּר הַלָּכָה

עֲבוֹדַת מֹשֶׁא, לְקַנֵּחַ בָּהֶם אֶת הַיְדִים, וְלִצְרוֹר בָּהֶם מָעוֹת, וּלְהָבִיא בָּהֶם פֵּרוֹת, וּלְקַנֵּחַ הַזֵּעָה וכו׳, אַף עַל פִּי שֶׁנֶּהֱנִין בָּהֶם בַּחֲמָה מִפְּנֵי הַחַמָּה וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, בֵּיוָן שֶׁהֲבָאתָם אֵינָהּ לְכָךְ לֹא חֲשִׁיבָה וְלֹא קְרִינַן 'אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ'. וְלָזֶה הַטַּעַם הָאַחֲרוֹן מִשְׁמַע שֶׁהִסְכִּימוּ הַמְּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וְהַגְּרָ״א שֶׁהִתְּעִיקְּרוּהוּ בְּבֵאוּרָם. וּלְפִי זֶה נִרְאֶה, בְּמִקּוֹמֵנוּ שֶׁנִּתְפַּשְׁטוּ מֵחָדָשׁ גַּם כֵּן לְהַעֲלוֹת בְּמִין חֲתִיכָה גְּדוֹלָה שֶׁל אַמָּה וְיוֹתֵר עַל הַכְּתֵפַיִם וְאֵין בָּזֶה שׁוּם טַעַם מֵאֵלֶּה הַטְּעָמִים כְּפִי שִׁיְּדוּעַ לָנוּ, שֶׁחַיָּב בְּצִיצִית. אַךְ לְטְעָמִים אֲחֵרִים שֶׁהֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף דְּאִפְשָׁר דְּדוֹקָא דֶּרֶךְ לְבִישָׁה וְלֹא הֲעָלָאָה אוֹ מְשׁוּם דְּאֵינוֹ רַק לְכִבּוּד וְלֹא מִפְּנֵי הַקֹּר וְהַחֹם, אֶפְשָׁר דַּיִּשׁ לְהָקֵל. אַךְ הָרַבֵּה חוֹלְקִים עַל אֵלּוּ הַטְּעָמִים כַּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף וּבִדְרָכֵי מֹשֶׁה (אות ו), עַל כֵּן יִרְא שָׁמַיִם יַעֲשֶׂה קֶרַח אַחַת עֲגָלָה:

יב * **הוֹאִיל וְאֵין כַּנְפֵיהֶם עֲשׂוּיִין וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לו) מַה שֶּׁהַעְתַּקְנוּ אֶת דִּבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) בְּשֵׁם הַזְּקֵנִים. וְכֵן דַּעַת הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּבְכָרְט בְּיָמֵינוּ בְּאוֹתָן הַבְּגָדִים שֶׁנֶּהֱגוּ מֵחָדָשׁ לַעֲשׂוֹתָן פְּתוּחִים מֵאַחֲרֵיהֶם [וְהוּא הַבֶּגֶד הַנִּקְרָא קַאפָּאטָ״ע], וּמְצוּי הוּא כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרָבּוּ פְּתוּחִין, וּלְפִי דִּבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה חַיָּב הוּא בְּצִיצִית, שֶׁהֲרֵי שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּאַחֲרָיו מְכֻנּוֹת כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּנָפוֹת שֶׁלְּפָנָיו. עַל כֵּן הָרְוָצֶה לְפְטֹר עַצְמוֹ מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת שָׁם עַל כָּל פִּנִּים קֶרַח אַחַת מֵאוֹתָן אַרְבַּע כְּנָפוֹת עֲגָלָה וְתִפְטֹר מִן הַצִּיצִית, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ט׳, וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּעַגֵּל עוֹד שְׁתֵּי קְרָנוֹת כְּדֵי שֶׁתִּשָּׁאֵר רַק בַּת אַחַת שֵׁשׁ, כִּי עַתָּה הִיא בַּת שֵׁשׁ. (לז) **וּשְׁנַיִם לְאַחֲרֵיהֶם.** מִזֶּה הַלָּשׁוֹן (לט) נִמְשָׁךְ שְׁגָגָה לְאֵיזֶה אֲנָשִׁים שֶׁמְּקַפְּלִין חֵלֶק אֶחָד מֵהַשְּׁלִית מְאֹד עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה דַּק וְאֵין מְכֻסֶּה כְּלָל רַק הַצַּוָּאר, וְכִנָּתָן שֶׁיִּהְיֶה שְׁתֵּי צִיצִית לְאַחֲרֵיהֶם מַמָּשׁ עַל כְּתֵפֵיהֶם, וְאֵין זֶה מִן הַמֻּבְחָר, דְּאִם כֵּן אֵין כָּאן כִּסּוּי גּוּף אֶלָּא כִּסּוּי רֹאשׁ. וְיוֹתֵר טוֹב כְּמִנְהָג הַתּוֹגַרְמִים שֶׁהַיָּד מְפַסֶּקֶת בֵּחֲצִי הַשְּׁלִית, בְּאֹפֶן שֶׁמִּשְּׁנֵי הָעֲדָדִין יִהְיֶה אַחַת מֵהַצִּיצִית לְפָנָיו וְחֵלֶק לְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו נִמְצְאוּ מִקְרֵי לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו, וְלָכֵן דַּי בְּהַפְסֵק הַיָּד:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (לט) ט״ז (סק״י) וּלְבוּשֵׁי שְׂרָד (ד״ה ט״ו סק״י):

א (ל) פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א): **(ג)** פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א) וְהַגְּרָ״א (סק״ג ד״ה שיאמר): **(ג)** פְּרִי מְגַדִּים (שם) וְכֵן מַשְׁמַע בְּשַׁבָּת צ״א עַמּוּד א׳, עַיֵּן שָׁם:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכ״כ בשו״ע הרב (סכ״ג). ובסידור כתב שצריך ליזהר לעשות הכנפות שלמעלה עגולות כדי לפטרם מציצית לדברי הכל. **ב]** וכן כתב בשו״ע הרב (סי׳ כ ס״ה): המוצא חוטי ציצית בשוק אם הם שזורין ומופסקין לד׳ חוטין ארוכין כשרים שבודאי לשם ציצית נעשו. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב: ויש בעלי נפש שמחמירין על עצמן אפילו בניפוץ הצמר אבל אין נוהגין כן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ג הרא"ש (שם).

(ו) הַטּוּרִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן לְשֵׁם צִיצִית, אוֹ (ז) * שֶׁיֹּאמַר לְאִשָּׁה: טְוִי לִי צִיצִית לְטַלִּית. ג[ו]אִם לֹא הָיוּ טְווּיִין לִשְׁמָן פְּסוּלִים: ב * טְוָאָן (ח) נָכְרִי, * וְיִשְׂרְאֵל (ט) עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וְאוֹמֵר שֶׁיַּעֲשֶׂה לִשְׁמָן, לְהָרַמְבַּ"ם (תפילין פ"ד ה"ט) (י) פָּסוּל (יא) [א]לְהָרא"ש (הל' ס"פ סי' ג) כָּשֵׁר. (יב) וְנוֹהֲגִין שֶׁיִּסְתַּיֵּעַ הַיִּשְׂרְאֵל מְעַט, וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן סִימָן ל"ב סָעִיף ט' וּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רע"א (ס"ק) גַּבֵּי תְּפִלִּין

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם (ד"ה אין עושין). וְהֵשִׁ"ז שְׁמָקֵל, לְפִי שְׁבּוּרְשָׁכ"א אֵיתָא דִּבְרַעַת תֵּלְיָא מִלְּתָא. וְזֶה תְּמִוּהַּ, דִּמְשַׁמַע הָתָם דְּקָטָן מִקָּרֵי עַד שֶׁיְּבוֹא לִשְׁנֵי גְּדֵלוּת, דּוּמְיָא דְּשִׁחוּטָה וְנֵט, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שְּׁכָתַב תֵּלְיָא בְּקַלּוּגְקָא כו', עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שְׁכָּתַב תֵּלְיָא בְּקַלּוּגְקָא שְׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף סִימָן ת"ס (שם), וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהָרַשְׁבָּ"א שָׁם אוֹסֵר בְּחֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, עַיֵּן שָׁם בְּתְשׁוּבָה דְּסָכִירָא לֵיהּ דְּהָכוֹתָהּ תֵּלְיָא מִלְּתָא, וְכֵינָן דְּלֵיכָא הוֹכָחָה חֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן פָּסוּל, וְהוּא הַדִּין בְּטוּוָה לֵיכָא הוֹכָחָה. וּלְפִי שִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (חולין יב: ד"ה מאן), בְּחֹרֶשׁ וְקָטָן שַׁיָּךְ לָהֶם דַּעַת קָצָת, כְּשֵׁר בְּעוֹמֵד עַל גַּבָּיו, וּכְשׁוֹטֶה פָּסוּל. וּלְדַעַת רַבֵּנוּ יוֹנָה (כב:" שם) דְּסָכִירָא לֵיהּ כֵּיוָן דְּאִפְשָׁר עַל יְדֵי שְׁלִיחַ מִכְּנִּי כַּיּוֹצֵא בּוֹ בְּשׁוֹטֶה כָּשֵׁר, עַיֵּן שָׁם. וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל כָּתַב דְּהָרַשְׁבָּ"א בְּחֹרֶשׁ וְקָטָן כָּשֵׁר, רַק בְּשׁוֹטֶה פָּסוּל, וּלְרַבֵּנוּ יוֹנָה גַּם שׁוֹטֶה כָּשֵׁר. וְלֵיתָא, דְּהָרַשְׁבָּ"א לֹא כָּתַב כֵּן רַק לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת, וְאִיהוּ גּוּפֵיהּ סְכִירָא לֵיהּ דְּגַם בְּחֹרֶשׁ וְקָטָן פָּסוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד (תפלין ומצה פ"ה ה"ט) בְּשֵׁמוֹ. וְגַם לְדִבְרָיו לֹא הָיָה לוֹ לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם לִכְתֹּב רַק שׁוֹטֶה לְבַד. אַךְ בָּאֱמֶת הַמָּגֵן אַבְרָהָם כֵּוָן לְקַלּוּגְקָת דְּרַשְׁבָּ"א דְּפוֹסֵל בְּחֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי:

בֵּאוּר הֲלָכָה

בְּנֵדֵי דְּמַהֲנֵי, וְלֹא צְרִיכִין תּוּ לְהַשְׁתָּא דְּכָל הָעוֹשֶׂה וְכוּ' [כֵּן מוּכָח זְבָחִים ב' עַמּוּד ב' תּוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הָא וְכוּ']:

*** שֶׁיֹּאמַר לְאִשָּׁה טְוִי לִי וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ז) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּתְחִלַּת הַשְּׁוָיָה, דְּכֹמוֹ דְּבָבֵי הוּא עַצְמוֹ צָרִיךְ הָאֲמִירָה בְּתְחִלַּת הַמַּעֲשֶׂה, כֵּן נַמִי בְּאוֹמֵר לְאִשָּׁה, דְּכֹמוֹ דְּבָבֵי הוּא עַצְמוֹ צָרִיךְ הָאֲמִירָה בְּתְחִלַּת הַמַּעֲשֶׂה, מְהַנֵּי אֲמִירַת הָאֲחֵרִים, שֶׁעַל יְדֵי זֶה לֹא נִקְרָא לִשְׁמָהּ אִם בָּאֱמֶת אֵין יִשְׂרְאֵל הַמַּעֲנֶה וְכוּ'. וְהֵךְ יְתִיב לֹא צָרִיךְ' שֶׁכָּתַב הַמַּגִּיד (סר' תתקמט), רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין יִשְׂרְאֵל הַמַּעֲנֶה צָרִיךְ יוֹתֵר לֹא דִּבּוּר וְלֹא מַחֲשָׁבָה, אֲבָל הָאִשָּׁה מַחֲשָׁבָה בִּתְחִלָּתָהּ לִשְׁמָהּ [מִבְּאוּר מַהֲרַ"מ בְּנָעִם עַל הַפְּרָקִי (שם)]:

ב * טְוָאָן נָכְרִי וְכוּ'. וּלְעִנְיַן טְוִיַּת חֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, עַיֵּן בְּסִימָן ת"ס לְעִנְיַן עֲשִׂיַּת הַמַּצָּה שֶׁיֵּשׁ פְּלוּגְתָּא בָּזֶה בֵּין הַפּוֹסְקִים וְהֵכִי נַמִי בְּעִנְיָנֵנוּ. וְעוֹלֶה שָׁם לְדִינָא לְפִי הַסְכָּמַת הָאַחֲרוֹנִים [וְהוּא הַשּׁ"ז (סק"א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וְחָק יַעֲקֹב (סק"ג)] דְּ**אִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיַן אַחֵר מֵתִּר בְּעוֹמֵד עַל גַּבָּיו אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם וְכָל שֶׁכֵּן עַל יְדֵי חֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי עַכּוּ"ם וְחֹרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֲפִלּוּ עוֹמֵד עַל גַּבָּיו [חֹרֶשׁ מִיקְּרֵי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. וְשׁוֹטֶה, עַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן א' (ס"ה). וְקָטָן הוּא עַד שֶׁנַּעֲשָׂה בַּר מִצְוָה, וּקְטַנָּה הִיא עַד בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה (אֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְחָק יַעֲקֹב (שם) וּפְרִי מְגַדִּים שָׁם (משז"ז סק"א) דְּלֹא כְּטַ"ז (שם))]. **וּבְלֹא עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ פָּסוּל בְּכָל הָנֵי אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד.** וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב [סִימָן (כ"א) [כ"ב]] שֶׁהוֹכִיחַ מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (גיטין כב: ד"ה והא) **דְּעוֹמֵד עַל גַּבָּיו אֵינוֹ נִקְרָא בְּאוֹמֵר לוֹ פַּעַם אַחַת קֹדֶם הָעֲשִׂיָּה, רַק צָרִיךְ לְהַזְהִירוֹ בְּכָל שָׁעָה שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ כְּלָל, אֲבָל כָּל שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וּמְזַהִירוֹ תָּמִיד, לְכוֹלֵי עָלְמָא אֵין לוֹ כַּוָּנָה כְּלָל.** וּמִכָּל זֶה נִמְצִינוּ לְמֵדִין שֶׁאוֹתָן הַנּוֹהֲגִין לִתֵּן לְנָעֲרוֹת קְטַנּוֹת לְטוֹת צִיצִית וְסוֹמְכִין עַל זֶה שֶׁאוֹמְרִים לָהֶם לְטוֹת לִשְׁמָהּ, לֹא הוֹעִילוּ כְּלוּם וְהַצִּיצִית פְּסוּלוֹת מִן הַתּוֹרָה לְדִבְרֵי הַכֹּל, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי חַיֵּי אָדָם (כלל יא ס"ג) עַיֵּן שָׁם. וְדַע עוֹד, **דְּטְוִיָּה לִשְׁמָהּ כַּיּוֹן שֶׁהִיא דָּבָר תּוֹרָה, מוּכָח לְדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים** שָׁם בְּסִימָן ת"ס **דְּאֵין לִתֵּן לְטוֹת אֲפִלּוּ לְנַעֲרָ בַּת שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְכֵן לְנַעֲרָה בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְדָעִינַן שֶׁהֵבִיאוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. אַךְ בְּדִיעֲבַד נִרְאֶה לִי שֶׁאִפְשָׁר דְּאֵין לְהַחְמִיר,** דְּסָמְכִינַן אַחֲזָקָה דְּרָבָּא [עַיֵּן בְּסִימָן ל"ט בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"א) שֶׁהַקֶּל בְּשָׁם הַנּוֹדָע בֵּיהוּדָה (מהדו"ת או"ח סי' א), וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה או קטן)].

וּבְשִׁגְדּוֹל עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וּמְלַמְּדָם לַעֲשׂוֹת לִשְׁמָהּ, נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַקֵּל בָּזֶה לְכַתְּחִלָּה:

*** וְיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתוב בנמק"י) שֶׁלָּמַד זֶה מִדִּין עִבּוּד שֶׁהִכְשִׁיר הָרא"ש בְּיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁתָּמְהוּ עַל הַבַּיִת יוֹסֵף, דַּהֲלֹא טַעַם הָרא"ש שֶׁחִלֵּק בֵּין גֵּט לְמִילָה וְעִבּוּד מְשׁוּם דִּבְגֵט דִּבְרֵינִן שֶׁיִּכְתֹּב כָּל תֹּרַף הַגֵּט לִשְׁמָהּ וְזֶה לֹא יַעֲשֶׂה, אֲבָל בְּעִבּוּד לֹא בְּעֵינַן אֶלָּא בִּתְחִלַּת הָעִבּוּד כְּשֶׁיָּשִׂים הָעוֹרוֹת לְתוֹךְ הַסִּיד שֶׁיֹּאמַר אֲנִי עוֹשֶׂה כְּדֵי לִשֵּׁם סֵפֶר תּוֹרָה, וְזֶה יַעֲשֶׂה הָעַבּוּד לִשֵּׁם יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁיֹּאמַר לוֹ עֲשֵׂה כֵּן, וְכֵן בְּמִילָה כֵּיוָן דְּבָרֵנָע הוּא עוֹשֶׂה וַדַּאי יַעֲשֶׂה אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁיֹּאמַר לוֹ, וְכֵן דַּעַת בַּעַל הָעִבּוּר (ח"ב דף נו.) דְּסַגִּי בְּעִבּוּ"ם שֶׁיִּתְעַבְּדֵנוּ לִשְׁמָן, עַד כָּאן לְשׁוֹן הָרא"ש שֶׁכָּתַב סֵפֶר תּוֹרָה (סי' ג), אִם כֵּן לְפִי זֶה לֹא שַׁיָּךְ הַקְּפִילָא גֵּבֵי טְוִיַּת צִיצִית, דְּכָל טְוִיָּה וּטְוִיָּה מִילְּתָא בְּאַנְפֵי נַפְשִׁיהּ הִיא. וּבְיוֹתֵר יִפָּלֵא בְּצִינֵי עַל הַבַּיִת יוֹסֵף, דַּהֲלֹא הָרא"ש הֵבִיא רְאָיָה לְדִבְרָיו מִדִּבְרֵי בַּעַל הָעִבּוּר שֶׁסּוֹבֵר כֵּן בְּפֵרוּשׁ, וְהָעִבּוּר פְּסוּלִין מִדִּבְרֵי הַגְּמָרָא (סוף סט.) פּוֹסֵק לְעִנְיַן טְוִיָּה דְּלֹא מְהַנֵּי עַל יְדֵי עַכּוּ"ם אַף אִם יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו, וְלָמָּה זֶה מִגֵּט, עַיֵּן שָׁם בְּדִבְרָיו בְּהִלְכוֹת צִיצִית שֶׁכָּתַב כֵּן בְּפֵרוּשׁ, הֲרֵי דְּלֹא כְּבֵית יוֹסֵף שֶׁמְּשֻׁוֶּה טְוִיָּה לְעִבּוּד. אָמְנָם מִדִּבְרֵי הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ שֶׁהָרָאָה מָקוֹר לְהַשְׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב דְּהָרא"ש כָּשֵׁר, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּהִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה (סי' ג), וְהַטַּעַם דְּלֹא דָּמֵי לְגֵט כֵּיוָן דְּשָׁם בְּהִלְכוֹת צִיצִית כָּל הַתֹּרַף לִשְׁמָהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִילָה וְסֵפֶר תּוֹרָה וְצִיצִית וְכִיוֹצֵא שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא בְּתְחִלָּה, כֵּיוָן דְּרָגַע הוּא, עוֹשֶׂה אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָאֶמֶת לֹא נִזְכַּר כְּלָל בְּהָרא"ש לְעִנְיַן צִיצִית, מִשְּׁמַע מִינֵּיהּ שֶׁהוּא סוֹבֵר דְּמַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן מִילָה כֵּיוָן דְּרָגַע הוּא לְאו דַּוְקָא, אֶלָּא דִּבְדָבָר שֶׁאֵין נִמְשָׁךְ זְמַן הַרְבֵּה כְּעֵין גֵּט הוּא עוֹשֶׂה אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן טְוִיַּת צִיצִית לְטַלִּית נַמִי שֶׁאֵין נִמְשָׁכֶת אֶלָּא רְגָעִים אֲחָדִים מֵהֲנֵי עוֹמֵד עַל גַּבָּיו [וּמַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרָ"א שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא בְּתְחִלָּה, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כֵּיוָן דְּאֵין נִמְשָׁכֶת הַטְוִיָּה אֶלָּא מְעַט, מְהַנֵּי לָזֶה הַמַּחְשָׁבָה שֶׁחִשַּׁב בְּתְחִלַּת הַטְוִיָּה, דְּלֹא אִפַּח דַּעְתֵּיהּ עֲדַיִן מֵהַמַּחְשָׁבָה הַהִיא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּגֵט]. וְאִם כֵּן לְפִי זֶה **אִם נִמְשֶׁכֶת הַטְוִיָּה זְמַן הַרְבֵּה, נִרְאֶה דְּלְכוֹלֵי עָלְמָא לֹא מְהַנֵּי בְּעוֹמֵד עַל גַּבּוֹ, וְאֵין לוֹמַר דְּיֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹד הַפַּעַם שֶׁיַּעֲשֶׂה לִשְׁמָהּ וְעוֹד הַפַּעַם, אִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּגֵט נִתְכַּשֵּׁר בְּאֹפֶן זֶה, (וְהַמִּשְׁנָה) [וְהַבְּרַיְיתָא]** (גיטין כג.) **סְתָמָא קָאָמַר, וְעַל כָּרְחָךְ דְּלֹא צְיֵית לֵיהּ בְּאֹפֶן זֶה, אִם כֵּן הָכִי נַמִי בְּטְוִיָּה. הֵיוֹצֵא מִזֶּה דְּהַשְׁלְחָן עָרוּךְ לֹא הֵקֵל לְהָרא"ש בְּעוֹמֵד עַל גַּבָּיו כִּי אִם בְּאֵינָהּ נִמְשֶׁכֶת הַטְוִיָּה זְמַן הַרְבֵּה,** וּכְעֵין שֶׁכָּתַב לְעֵיל מִינֵּיהּ טְוִי לִי צִיצִית לְטַלִּית, אַף דְּשָׁם הָאֵי לִישָׁנָא לְאו דַּוְקָא דְּהוּא הַדִּין אִם טְוָתָהּ עֲבוּרוֹ כָּל הַיּוֹם, אַף עַל כָּרְחָךְ הָרֵי חָזְנַן דְּהַשְׁלְחָן עָרוּךְ לֹא מַיְירֵי בְּטְוִיָּה הַנִּמְשֶׁכֶת כָּל הַיּוֹם כְּעֵין בְּזִמַּנֵּנוּ בְּהַסַּאבְרִיקִי"ן, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב קֻצְת הַקּוּשְׁיָא הַגְּדוֹלָה הַנַּ"ל מִבַּעַל הָעִבּוּר דְּאִפְשָׁר דְּהוּא מַיְירֵי בִּנְמְשָׁךְ זְמַן הַרְבֵּה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ה) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (ס) וְכֵן מוּכָח מִבֵּאוּר הַגְּרָ"א עַיֵּן שָׁם:

(ו) פְּרִי מְגַדִּים (שם). **וּבְעַכּוּ"ם מִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים** לְקַמָּן בְּסִימָן ל"ט (א"א סק"ב) **שֶׁאֲפִלּוּ אָמַר בְּפֵרוּשׁ בִּכְתִיבַת הַתְּפִלִּין שֶׁעוֹשֶׂה לִשְׁמָהּ לֹא מְהַנֵּי** דִּידְיכְמָא אֵין פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִין, **וְאִם כֵּן לְכְאוֹרָה הֵכִי נַמִי בְּטְוִיָּה פָּסוּל כָּל זְמַן שֶׁאֵין אַחֵר עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ הַמְלַמְּדָהוּ לָזֶה, וְאוּלַי דְּיֵשׁ לְחַלֵּק כִּי שָׁם לֹא מְהַנֵּי עוֹמֵד עַל** (ז) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (ע) מוּכָח מִלְּקַמָּן סִימָן ל"ט בְּמָגֵן אַבְרָהָם (א"א ריש הסימן): **ב** (י) פְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ת"ס (סק"ב): (יא) חַיֵּי אָדָם (כלל יא ס"ג): (יב) בְּסִימָן ל"ב (ס"ט): (יג) מָגֵן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ק יא): וְהַגְּרָ"א:

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ד) כתב: טוואן עכו"ם או ששזר אפילו ישראל עומד על גבו ואומר שיעשה לשם ציצית פסולין אלא אם כן מסייע הישראל מעט [ראה בקונטרס אחרון (סק"א) שכתב בישוב קושיית האחרונים שהובא בביאור הלכה (ד"ה וישראל) שכוונת השו"ע שמועיל רק כשהישראל מסייע לגוי בטווית הציצית]. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב שכשר. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ד) כתב שאם טוואן עכו"ם או ששזר אפילו ישראל עומד על גבו ואומר שיעשה לשם ציצית פסולין אלא אם כן מסייע הישראל מעט.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן יא

וְסָפָר תּוֹרָה. (יג) * [ד]וּצְרִיכִין (יד) שְׁזִירָה, וְשָׁיְהֵיוּ (ג) [ב] שְׁזוּרִין (טו) * לְשֵׁמָן: ג [ה]אִם נִתְפָּרְקוּ מִשְׁזִירָתָן (טז) * וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר, כְּשֵׁרִים. * וְהוּא שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר בַּשְּׁזוּר (יז) כְּדֵי עֲנִיבָה. (הַגָּהוֹת: וּלְכַתְּחִלָּה (יח) טוֹב לְקַשֵּׁר הַחוּטִין (ג) לְמַטָּה כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י"ד בְּסִימָן זֶה) (בית יוסף (ד"ה כתוב ממקו"ף) בשם הרוקח (סי' שפט)): ד [ו]אֹרֶךְ הַחוּטִים

ד מִפִּשְׁמָעוּת גְּמָרָא דְּצִיצִית קְטָנָה צ"ו (ע"ב) וְהָרַא"ש פ' בְּהֵלְכוֹת צִיצִית (סדר עשיית הציצית) בְּשֵׁם סִפְרֵי

(בסדר פיסקא קטו). ה הָרַ"ן סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּיוֹם טוֹב (ביצה ז: ד"ה מדאורייתא). ו מְנָחוֹת ל"ט (ע"א) מ"א (ע"ב) לְפָרוּשׁ הָרַא"ש (סי' יב) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק א' (מה"ת) [מֵהִלְכוֹת צִיצִית (ה"י)].

בְּאֵר הֵיטֵב

ת"ס בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (רש הסימן) וּבְטַ"ז (סק"א) מַה שֶּׁכָּתַבוּ שָׁם: **ב** (ג) שְׁזוּרִין לְשֵׁמָן. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד פָּסוּל אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִין לְשֵׁמָן. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ג): **ג** (ג) לְמַטָּה. וּבַצִּיצִית שֶׁל רַבָּנוּ שְׁלֹמֹה מָלְכוּ לֹא הָיוּ קְשָׁרִים. וְכָתַב מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כג), וְכֵן שָׁמַעְתִּי דְּהָרֵי כְּמוֹסִיף עַל הַקְּשָׁרִים, וּבִפְרָט אִם הֵם שְׁזוּרִים יָפָה דְּלֹא שְׁכִיחֵי שֶׁיִּתְפָּרְקוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִסְּיַע אֵין בּוֹ מַמָּשׁ: (יג) **וּצְרִיכִין.** אֲחוֹטֵי צִיצִית דְּעִלְמָא קָאֵי, וְלֹא אִשְׁתָּנָאן עַכּוּ"ם, (יד) דְּשָׁם לֹא מְהַנֵּי לְהַפּוֹסְלָן אֲפִלּוּ אִם שְׁזָרָן אַחַר כָּךְ יִשְׂרְאֵל שְׁזוּרָה: (יד) **שְׁזִירָה.** הֵיְינוּ שֶׁיִּכְפְּלֵם אַחַר הַטְוָיָה לִשְׁנַיִם וְיִשְׁזְרֵם. (טו) וְאִם כָּפַל כָּל חוּט לִשְׁמוֹנָה וּשְׁזָרוֹ גַּם כֵּן לַיִת לָן בָּהּ. וְטַעַם לְהַשְׁזִירָה דְּתָנָא בְּסִפְרֵי (בסדר פיסקא קטו), 'וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית', (בסדר טו לח), שׁוֹמֵעַ אֲנִי יַעֲשֶׂה צִיצִית כְּמוֹת שֶׁהוּא, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת', בְּטָווּי וְשָׁזוּר [פֵּרוּשׁ, כְּעֵין מִשְׁכָּן דְּהָרֵי שָׁזוּר. אִי נַמִי, דִּסְתָם פְּתִילָה הִיא שְׁזוּרָה]. אֵין לִי אֶלָּא תְּכֵלֶת, לָבָן מִנַּיִן, אָמְרָה תּוֹרָה תַּן תְּכֵלֶת תַּן לָבָן, מָה תְּכֵלֶת טָווּי וְשָׁזוּר אַף לָבָן טָווּי וְשָׁזוּר. וְעַיֵּן בְּכָאוּר הֲלָכָה: (טו) **לְשֵׁמָן.** דְּמִטְוָיָה וְאֵילָךְ (מז) הוּא הַכֹּל בִּכְלַל עֲשִׂיָּה דְּקִיְימָא לָן דְּצָרִיךְ לִשְׁמָהּ. וְכָתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"ג) דְּאַף בְּדִיעֲבַד מֵעִכֵּב אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִין לִשְׁמָן, וְכֵן מַשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ"א. וְיֵשׁ מְקִלִּין בְּדִיעֲבַד אַף בִּלְתִּי שְׁזִירָה, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה לשמן) שֶׁבַּאֲרְנוּ דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה. אַף אִם הַשְּׁזִירָה הָיָה סְתָמָא, יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד, כֵּיוָן דְּהַטְוָיָה הָיָה לִשְׁמָהּ, וְכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה: **ג** (טז) **וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר.** פָּרוּשׁ, שֶׁנִּתְפָּרֵק כָּל הַשְּׁמוֹנָה חוּטִין. וְלִרְבוּתָא דְּרֵישָׁא נְקָטֵהּ, אֲבָל הוּא הַדִּין אִם נִתְפָּרֵק שְׁנֵי חוּטִין וְנַעֲשׂוּ אַרְבָּעָה גַּם כֵּן בָּעִינַן שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה, דְּאִי לָאו הָכִי פָּסוּל, דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּחְסְרוּ לוֹ שְׁנֵי חוּטִין בְּצִיצִיּוֹתָיו דְּפָסוּל אִם לֹא דִּקְדֵּק בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה שֶׁיִּהְיֶה לְעוֹלָם אַרְבָּעָה רָאשִׁים מִצַּד אֶחָד, וּכְדִלְקַמָּן בְּרֵישׁ סִימָן י"ב: (יז) **כְּדֵי עֲנִיבָה.** וְאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ פּוֹסְקִין אִם נִפְסְקוּ כֻּלָּן אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן י"ב (שם), [א]מִכָּל מָקוֹם בְּשִׁזְירָה סָמְכִינַן אַדַּעְתָּא רִאשׁוֹנָה, דְּהִלְכְתָא כְּוָתֵהּ, כְּמוֹ שֶׁפָּסַק שָׁם [מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד) וּפְרִי מִגְדִּים עַיֵּן שָׁם]. וְדַע עוֹד דְּהַשְׁלָחָן עָרוּךְ מַיְרֵי דַּוְקָא בְּשָׁזוּר כָּל חוּט לִשְׁנַיִם, אֲבָל אִם כָּפוּל וְשָׁזוּר לְאַרְבָּעָה אוֹ לִשְׁמוֹנָה כְּמוֹ שֶׁמָּצוּי בְּזַמֵּנֵינוּ, וְנִתְפָּרְקוּ לְשִׁשָּׁה עָשָׂר, אֲפִלּוּ אִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה כָּשֵׁר, דְּהָא עַל כָּל פָּנִים נִשְׁאֲרוּ הַחוּטִין שָׁזוּר לִשְׁנַיִם. וּלְעִנְיַן בַּל תּוֹסִיף עַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה: (יח) **טוֹב לְקַשֵּׁר.** וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַדְּרַבָּה יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא לְקַשֵּׁר. וְנָכוֹן לְהַחְמִיר, אִם הֵם שְׁזוּרִים יָפָה דְּלֹא שְׁכִיחַ שֶׁיִּתְפָּרְקוּ [מֻגָּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן כ"ג וּפְרִי מִגְדִּים, הָאֲלִיָּה רַבָּה הַנ"ל לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ, וְכֵן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ב) בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה, וְהַפְּרִי מִגְדִּים (משו"ז סק"א וא"א סק"ג) גַּם כֵּן מִסְתַּפֵּק לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ עַיֵּן שָׁם. וְדַע עוֹד דְּנִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּאַף לְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּשִׁזְירָה לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ הֵיְינוּ דַּוְקָא בְּפָרוּשׁ דְּלֹא לִשְׁמָן, אֲבָל בִּסְתָמָא, אִם מִי שָׁטָוָה בְּדַעְתּוֹ שִׁזְרָן, יֵשׁ לוֹמַר בְּזֶה דְּכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, אַף דְּהוּא שְׁתֵּי פְּעָלוֹת. וּרְאָיָה לָזֶה מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּזֹבְחִים דַּף ב' עַמּוּד ב' דְּבִגְוִד שְׁתֵּי פְּעֻלּוֹת דְּאִיירֵי הַגְּמָרָא לְעִנְיַן שְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה, וַאֲפִלּוּ הָכִי מַשִּׁיק שָׁם הַגְּמָרָא דְּאַף אִם נַיְימָא דִּסְתָם זָבְחִים לְאוֹ לִשְׁמָן הַן עוֹמְדִין אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּהַקְּרָבָן אִם חִשֵּׁב בִּשְׁחִיטָה לְשֵׁם פֶּסַח וּבְקַבָּלָה סְתָמָא, מִשּׁוּם דְּכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, וְהָכִי נַמִּי בְּעִנְיָנֵנוּ אַף דִּסְתָם חוּטִין לְאוֹ לְשֵׁם צִיצִית עֲשִׂיין, הֵיכָא דְּטָוָן מִתְּחִלָּה בְּפָרוּשׁ לִשְׁמָן תּוּ הֲוֵי סְתָם שְׁזִירָה גַּם כֵּן לִשְׁמָן, דְּהֵיכָא וְהֵיכָא חַד עִנְיָנָא הוּא, דְּהֵיכָא נָפְקָא לָן בְּגִמָ' (ז:) דְּאַדְּבָּא עֲבוֹדוֹת צְרִיכִין לִהְיוֹת לִשְׁמָן מִקְּרָא דְּ'וְעָשִׂיתָ פֶּסַח' (דברים טז א) שֶׁיִּהֵא כָּל עֲשִׂיוֹתָיו לְשֵׁם פֶּסַח, וְהֵיכָא נַמִּי נָפְקָא לָן (סוכה ט.) מִקְּרָא דְּ'גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ' (דברים כב יב) לְשֵׁם חוֹבָתָךְ, בֵּין הַשְּׁזִירָה בֵּין הַשְּׁזִירָה דְּהַכֹּל הוּא בִּכְלַל עֲשִׂיָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א. [וְאַף לְפִי מַה שֶּׁדָּחוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם פָּרוּשׁ זֶה מִפְּנֵי דְּאִיבָּעְיָא לָן שָׁם בְּפִסְחִים (נט:) אִי בַּעֲבוֹדָה אַחַת תָּנֵן וְכוּ', עַל כָּל פָּנִים לֹא דָּחוּ מְשׁוּם דְּלֹא שַׁיְיךְ בָּזֶה כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה וְכוּ' רַק מִשֶּׁנִּמְלַךְ וְלֹא כָּתַב אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִים לִשְׁמָן פָּסוּל וְלֹא כָּתַב אִם הָיוּ שְׁזוּרִים שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, מַשְׁמַע דְּאַף בִּסְתָם פָּסוּל, אִפְשָׁר דְּלְאוֹ בְּדַוְקָא נָקִיט. אִי נַמִּי, הֵיכָא דְּהַשּׁוֹזֵר לֹא הָיָה בְּצַעְמוֹ הַשְּׁוָיָה, דְּלֹא שַׁיְיךְ בָּזֶה כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר מִשְׁנַת אַבְרָהָם בְּסִימָן י"ט סָעִיף כ"ג לְעִנְיַן כְּתִיבַת סְתָ"ם:

ג * **וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ז טז). **וְאִם נִתְפָּרֵק לוֹ חוּט אֶחָד לִשְׁנַיִם וְלֹא נִשְׁאַר כְּדֵי עֲנִיבָה בְּזֶה אַחַר זֶה שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל כָּל תּוֹסִיף יֹאמַר בְּפָרוּשׁ דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ בִּתּוֹסָפוֹת, אוֹ שֶׁיִּחְתֹּךְ לְהַמּוֹתָר וְיִשָּׁאֵר רַק שְׁמוֹנָה חוּטִין [פֵּרוּשׁ מְעֻדִּים בְּאֹשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג'].** אִם נִפְסַק הַשְּׁזִירָה בְּחוּט בְּמָקוֹם הַנָּקֵב אִפְשָׁר דְּכָשֵׁר, דְּהָא בָּאֶמְצַע לֹא נִפְסַק הַחוּט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם רַק דְּנֶחְסַר לוֹ שָׁם שְׁזִירָה, וְעַיֵּן. אַחַר זֶה מָצָאתִי שֶׁכָּתַב זֶה מִסְּתַפֵּק הַפְּרִי מִגְדִּים בְּסוֹף סִימָן י"ב בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְעִנְיַן אִם נִפְסַק הַשְּׁזִירָה בְּמָקוֹם סִיּוּם הַגְּדִיל, וּלְמַשָּׁה הַשְּׁזִירָה קַיָּם:

* **וְהוּא וְכוּ' כְּדֵי עֲנִיבָה. וּבְלְאוֹ הָכִי פָּסוּל.** וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה אַחַר כָּךְ לְשׁוְרָם לֹא מְהַנֵּי, מְשׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי, וּכְעֵין מַה דְּסָבִירָא לַהּ לְהַשּׁ"ז

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ויהיו טורין): **(טו)** הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"י): **(מז)** הַגְּרָ"א:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרַב: א] וכן כתב בשו"ע הרב (סי' יב ס"ז). אולם בסידור לא חילק בין נפסקו לנתפרקו, וכתב שאם נפסקו [וה"ה נתפרקו משזירתן] ג' ראשין פסול בכל ענין אפילו נשתייר בכל אחד מהן הרבה יותר מכדי עניבה. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב שחוטים שלא היו שזורין לשמן פסולין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah